

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 11.01.2022

§ 5

Poikkeuslupa valkoposkihanhien karkottamiseksi

1963/11.01.02.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupungininsinööri Mika Lastikka p. 050 63891,

Lakimies Eino Svinhufvud p. 044 482 6827

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta merkitsee Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksen 22.11.2021, asiaa koskevan kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 16.12.2021 § 84 sekä Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 22.12.2021 lähetetyn oikeudenkäyntikirjelmän tiedokseen.

Perusteluosa

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 16.12.2021 valituksen toimittamisesta hallinto-oikeuteen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä 22.11.2021 valkoposkihanhien karkottamislupa-asiassa. Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen mukainen oikeudenkäyntikirjelmä (liite) toimitettiin Hämeenlinnan

hallinto-oikeudelle 22.12.2021. Kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyn pohjana oli seuraava perusteluosa:

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tehnyt päätöksen hakemuksesta, jolla Lahden kaupunki haki lupaa poikkeamiselle rauhoitetun eliölajin rauhoitussäännöksistä. Lahden kaupunki haki lupaa valkoposkihanhiin karkottamiselle Lahden kaupungin puisto- ja uimaranta-alueilla ajalla 15.4.-15.9.2022.

Päätöksellään 22.11.2021 Varsinais-Suomen ELY-keskus ei myöntänyt Lahden kaupungille lupaa valkoposkihanhiin karkottamiseen hakemuksessa mainituilta Lahden kaupungin puistoalueilta kytkettynä olevien koirien avulla, lasereilla tai droneilla aktiivisesti häiritsemällä. Uimarannan hiekka-alueella laserilla ja droneilla sekä koirapartioiden avulla toteutettava hallittu hanhiin ohjaaminen sen sijaan on sallittua.

Vaatimukset

Lahden kaupunki katsoo, että Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksessä tehty luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan unionin direktiivin (2009/147/EY), alempana "EU:n lintudirektiivi" tulkinta ja soveltaminen siten, ettei luonnonsuojelulain 49 §:n tarkoittamaa poikkeusta voitaisi myöntää, on väärä. Päätöstä on muutettava siten, että haetut valkoposkihankien karkottamistoimet on hyväksyttävä.

Perustelut

Lahden kaupungin tekemä poikkeamishakemus oli perusteltu erityisesti EU:n luontodirektiivin mukaisilla syillä perustellulla vaatimuksella, että direktiivin tarkoittamien valkoposkihankien karkottaminen on kuvatussa Lahden tapauksessa sallittua "*...muista erittäin tärkeän yleisen edun*

kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt ...". Hakija, kaupunki, oli todennut konkreettiset perusteet, mm. uimarannan sijainnin lähellä keskustaa ja merkittävän käytön sekä ranta-alueen ja läheisyyden ravintoloiden ja kahviloiden elinkeinotoiminnan. ELY-keskus sitä vastoin ei ole perustellut päätöksessään yksityiskohtaisesti, millä perusteilla näiden esitettyjen kriteereiden ei katsota täyttyvän, vaan toteaa yksioikoisesti, etteivät poikkeamisen edellytykset täyty. ELY-keskuksen perustelut keskittyvät vain lintudirektiivin pääsäännön mukaisen, ts. suojelun käsittävän ratkaisun perusteluihin, joten päätöksen perustelut ovat puutteelliset.

Taustana hakemukselle ja sen tekemiseen johtaneelle tilanteelle on todettava, että valkuposkihankikanta Lahdessa Vesijärvellä on vahvistunut ja, että kaupunki tekee torjuntaa vain ruokinta-alueella, ei sen sijaan pesintäalueella eikä pesintäaikaan. Vesijärven alueella saattaa olla hanhille muitakin sopivia ruokinta-alueita, jonne ne voivat siirtyä. Missä ne ovat, ei voida varmuudella tietää, mutta joka tapauksessa kanta on vahvistunut n. 10 vuoden ajan. Erityisesti on otettava huomioon, että karkotusalueet muodostavat vain 2,27 % Vesijärven rantaviivasta (Vesijärven rantaviiva on 181 km, <https://www.lahdenseudunluonto.fi/vesijarvi/>). Karkotusalueista muodostuu yhteensä noin 4,1 km). Valkuposkihankien kanta on vahvistunut jatkuvasti n. 10 v. EVIRA:n lausumasta ei ole ollut vedettävissä sellaista johtopäätöstä, että toimenpiteen kohteena olevan rajallisen alueen rajoitustoimet vaikuttaisivat merkittävästi tai lainkaan hanhikantaan.

ELY-keskus ei ole kirjannut, millä perusteilla se on arvioinut eri kriteerien keskinäistä painoarvoa. Ts. eri intressien systemaattinen vertailu on tekemättä. Se olisi pitänyt tehdä, koska vastakkain on kaupungin yksityiskohtaisesti perusteltu hakemus ja EVIRA:n tästä selvästi poikkeava yksityiskohtainen lausunto. Tämän mukaisesti luontodirektiivin suojellisia

vaatimuksia olisi pitänyt arvioida systemaattisesti ottaen huomioon a) kaupungin asukkaiden uimaranta, vapaa-ajanviettoalue kohtuullisen matkan päässä ja b) alueen kahviloiden elinkeinonharjoittaminen. Eri tekijöiden arvottaminen ja perusteltu intressivertailu on kuitenkin tekemättä. EU:n v 2021 ympäristöpääkaupunkina Lahti katsoo, että mahdollisimman hiilineutraalisti, ts. muuten kuin omalla autolla saavutettava uimaranta mahdollisimman suurelle osalle kaupunkilaisia on merkittävä tekijä tulkittaessa EU:n lintudirektiiviä.

Vaikka hanhet ja ihmiset voisivatkin oleskella lähellä toisiaan, on myös otettava huomioon turvallisuusnäkökulmat. On olemassa ensihoidon lääkärin lausunto, jossa kerrotaan mitä voi tapahtua, jos hanhi nokkaisee silmään. Lisäksi on lausunto poliisilta, jossa kerrotaan poliisille tulleen 4 ilmoitusta palautepostiin hanhista kesällä 2020.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen antaman päätöksen perusteluissa on kerrottu, että Vesijärvellä on Suomen sisävesien näkökulmasta merkittävä pesivien valkoposkihanhiin pysyvä populaatio. Vesijärven rantojen puistonurmet ovat alueita, joilla Vesijärvellä pesivät valkoposkihanhet käyvät ruokailemassa. Korvaavien ruokailupaikkojen tulisi sijaita Vesijärven tuntumassa. Lisäksi ruokailupaikkojen tulisi olla sellaisia, joita hanhet voisivat käyttää ruokailuun ja lepoon ilman häirintää. Sopivan väistöalueen tulisi olla isohko nurmialue, jolla ei ole paljoa ulkoilijoita. Tällä hetkellä sopivia alueita valkoposkihanhiin korvaaviksi ruokailupaikoiksi ei ole kohtuullisen matkan päässä uimarannasta, sillä väistöalueiksi sopivat alueet ovat jo puistokäytössä. Kaupungilla ei ole rannan tuntumassa peltoalueita, joita voisi ottaa ruokailupelloiksi. Siltä osin ELY-keskuksen päätöstä ei ole pantavissa täytäntöön millään järkevällä tavalla.

Valkoposkihanhienvälikkeiden rantautumista on vaikeutettu rakentamalla puistoalueille rantaviivan tuntumaan hanhiaitoja. Jo aidatuista puistoalueista ei haluta lohkoa valkoposkihanhienvälikkeiden käyttöön lisää varattua ruokailualueita. Ei edes voida varmuudella todeta, kuinka laaja alue olisi sopiva kunkin puistoalueen valkoposkihanhienvälikkeiden käyttöön. Aitojen siirtäminen uusiin paikkoihin ei tällä hetkellä olisi järkevää resurssien kohdentamista. Aitojen siirtämistä uusiin paikkoihin harkitaan silloin, kun aidoissa ilmenee uusimistarvetta. Lahden kaupunki on valmistellut Pikku-Vesijärven puistoon yleissuunnitelman, jonka toteutuksen yhteydessä alueelle tullaan toteuttamaan pysyvä aitaus.

Valkoposkihanhienvälikkeiden aiheuttamien haittojen lieventämiseksi on puistonurmikoita muutettu lintujen näkökulmasta vähemmän houkutteleviksi. Rannan välittömässä läheisyydessä olevia nurmialueita on jätetty leikkaamatta kasvukauden ajan. Kaupungin kokemuksen ja tutkimusten mukaan valkoposkihanhienvälikkeiden käyttävät ravinnokseen mieluiten lyhyttä, leikattua nurmea, ei pitkää heinää. Osa nurmialueista, kuten uimarantojen nurmialueet, on kuitenkin hoidettava jatkuvasti leikattuina virkistyskäytön vuoksi. Uimarantojen läheisyydessä olevat puistoalueet ovat osa yhtä ja samaa virkistyskäyttöaluetta ja sijainniltaan kaupungin vetovoimaisimpia ja arvokkaimpia alueita. Nykytilanteessa niiden turvallinen virkistyskäyttö erityisesti lapsiperheille on vaarantunut. Lahden asukasmäärä on nousussa ja kantakaupungin alueella ei ole muita uimarantoja, minkä vuoksi olemassa olevat rannat pitää saada palvelemaan mahdollisimman hyvin virkistyskäyttöä. Kasvillisuuden lisääminen rantaviivan tuntumaan vaikeuttaa valkoposkihanhienvälikkeiden rantautumista. Kasvillisuuden lisäämistä on kuitenkin harkittava aina tapauskohtaisesti.

Ulostaiden poistamista jatketaan ja tehokkaampia, koneellisia puhdistuskeinoja selvitetään. Puhtaanapitokertojen lisääminen lisää

kustannuksia, eikä siltäkään saada pysyvää, toivottua tulosta hanhien ulostaessa jatkuvasti. Koska ulostetta poistetaan jo nyt kesäkaudella kaikkina arkipäivinä, ei lisäämiselle ole juuri mahdollisuuksia. Ihmisten pitää myös päästä käyttämään rantaa. Nykyistä kattavampi siivoaminen onkin vain teoreettinen, ei käytännössä toimeenpantavissa oleva vaihtoehto.

Vesijärvi on tärkeä tälle nimenomaiselle valkoposkihankien populaatiolle, mikä on todettu ELY:n päätöksessä sivulla 5. Koska populaatio on kuitenkin vahvistunut viimeisten 10 vuoden aikana, olisi ELY-keskuksen pitänyt ottaa yksityiskohtaisemmin kantaa siihen, olisiko poikkeamislupa ollut mahdollinen juuri Lahden esittämällä perusteilla. Kasvavan kaupungin rajallisen kokoisen uimarannan merkitys kaupungin asukkaille olisi pitänyt arvioida EU:n lintudirektiivin mukaisesti *"erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt"*, mitä ei nyt ole tehty.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-